UUTISET

Meillä ei ole varaa haaskata kolmannesta ruuasta, kun 870 miljoona ihmistä näkee nälkää. **PÄÄJOHTAJA JOSÉ GRAZIANO DA SILVA, FAO**

Maailma haaskaa vuodessa Suomen 325 vuoden sadon

Kolmannes maailman ruuasta menee hukkaan, YK:n elintarvikejärjestö FAO laskee.

Maailma haaskaa ruokaa 180 kiloa vuodessa jokaista asukastaan kohti, puoli kiloa joka päivä.

FAO:n laskemassa arviossa ovat mukana ruuan kaikki hävikit pellolta ruokapöytään ja jäteastiaan. Ruokahävikin kokonaismäärä 1,3 miljardia tonnia on yhtä paljon kuin Suomen 325 vuoden viljasato.

”Meillä ei ole varaa haaskata kolmannesta ruuasta, kun 870 miljoona ihmistä näkee nälkää”, FAO:n pääjohtaja **José Graziano da Silva** sanoo.

”Meidän kaikkien – viljelijöiden ja kalastajien, teollisuuden ja kaupan, hallitusten ja yksityisten kuluttajien – täytyy muuttaa tapojamme estääksemme ruuan hävikkiä ja kierrättää se jäte, jota emme voi välttää”, hän sanoo.

Jos kaikki hävikki pystyttäisiin jakamaan jatkuvasta nälästä kärsiville liki miljardille ihmiselle, heistä kukin saisi ruokaa yli 4 kiloa joka päivä.

Hävikkiin menevän ruuan tuottamiseen käytetään maata melkein 1,4 miljardia hehtaaria. Se on yli neljännes maailman maatalousmaasta, kun pysyvät laitumet ja kasvustot lasketaan mukaan. Varsinaista peltoa maailmassa on – 1,4 miljardia hehtaaria.

Hävikkiin hukkaantuu vähän Venäjää pienempi mutta Kanadaa suurempi ala. Kyse on maailman kahden laajimman maan koko pinta-alasta metsineen, kaupunkeineen ja sisävesineen. Suomen koko ala mahtuisi siihen yli 40 kertaa ja peltoala 600 kertaa.

Nälkäisten lisäksi hävikkiin menevästä turhasta tuotannosta kärsii ympäristö. Hävikin tuottamiseen kuluu Volgan vuosittaisen juoksun verran vettä, FAO vertaa. Samalla ilmaan vapautuu kasvihuonekaasuja. Toisaalta etenkin ketjun alkupään hävikki myös ruokkii luonnon monimuotoisuutta.

Ruokahävikin taloudelliset tappiot ovat FAO:n mukaan 555 miljardia euroa vuodessa, jos tarjonnan kasvu ei vaikuttaisi ruuan hintaan. Maailman asukasta kohti se on 77 euroa vuodessa.

Puutteelliset menetelmät aiheuttavat hävikkiä kehitysmaissa sadonkorjuussa ja varastoinnissa. Teollisuusmaiden rikkaat taas eivät juuri hätkähdä roskiin menevästä ruuasta, varsinkaan vihanneksista. Hukkaan mennyttä kiloa kohti lihan vaikutus on moninkertainen viljaan verrattuna.

HEIKKI VUORELA

Food wastage footprint, www.fao.org.

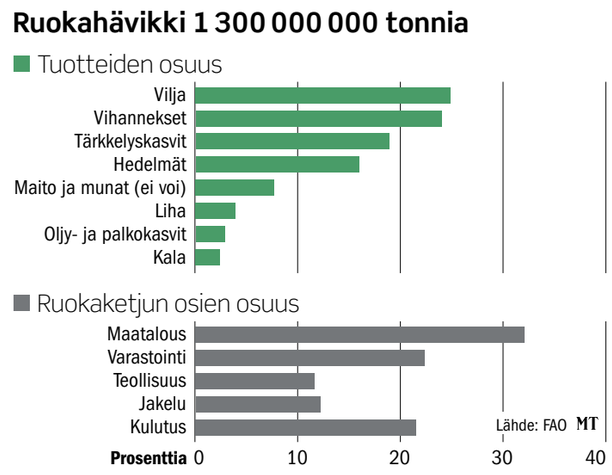

KARI SALONEN

Laura Väänänen kunnosti kaupan hylkäämää kukkakaalia kasvisruokaa varten Haaga-Helian opetuskeittiössä tiistaina.

Nahistunutkin vihannes on usein kelpo raaka-aine

Helsingin Narinkkatorilla jaetaan tänään keskiviikkona ihmisille ilmaiseksi kasvisruokaa, jonka raaka-aineet olisivat muuten päätyneet jätteeksi.

”Haluamme kasvisruokaa tarjoamalla muistuttaa ihmisiä siitä, että vihanneksia heitetään kodeissa pois kaikkein eniten. Ihmiset eivät enää osaa laittaa ruokaa nahistuneista mutta täysin käyttökelpoisista kasviksista”, kertoo asiantuntija **Elina Ovaskainen** Motivasta.

Motiva on mukana järjestämässä Narinkkatorin tapahtumaa. Ruokaan käytetyt kasvikset ovat peräisin S-ryhmän ruokakaupoista ja Inexin tukusta.

Tapahtumassa jaettavia ruokia valmistettiin Haaga-Heliaammattikorkeakoulun opetuskeittiöissä tiistaina.

”Tämäkin olisi päätynyt roskikseen”, puuskahtaa yksi tapahtuman taustavoimista, keittiömestari **Jaakko Nuutila** esitellessään virheetöntä ja tuoretta kukkakaalia.

Muoviin käärittyinä kukkakaalit näyttivät vanhentuneilta, mutta keittiömestariopiskelijoiden käsittelyssä ne ovat hetkessä aivan priimaa.

Opiskelijoiden suunnittelemaan, ratatouillea muistuttavaan ruokaan oli käytettävissä yli 1000 kiloa kukkakaalia, lisäksi muun muassa parisataa kiloa tomaatteja, paprikoita sekä lukuisia muita vihanneksia ja mausteyrttejä. Muun muassa basilikaa S-ryhmä antoi tapahtumaa varten 60 ruukkua. Niistä 40 oli Nuutilan mukaan täysin käyttökelpoisia ja tuoreita.

Helsingin lisäksi hävikkiviikon tapahtumia järjestetään kuudella muulla paikkakunnalla.

JUHANI REKU

RUOKAHÄVIKKIVIIKKO

Yli 10 prosenttia ruuasta roskikseen

Ruokahävikkiviikkoa vietetään 4.–11.11. Kuluttajaliiton koordinoimassa hankkeessa on mukana 35 yhteistyökumppania, muun muassa MTK, MTT, suurimmat keskusliikkeet ja Motiva.

Keskimääräinen suomalainen heittää MTT:n kesäkuussa julkistetun ruokahävikkitutkimuksen mukaan roskikseen 24 kiloa ruokaa vuodessa. Jos sitä ei heitettäisi pois, säästäisi jokainen suomalainen 125 euroa vuodessa.

Pääkaupunkiseudulla pois heitetyn ruuan määrä asukasta kohti on aavistuksen suurempi kuin muualla maassa. Siellä roskiin heitetään jopa kokonaan avaamattomia ruokatarvikepakkauksia.

Kotitalouksissa heitetään pois eniten leipää, tuoreita hedelmiä, vihanneksia ja juureksia.

Lisätietoja ja vinkkejä hävikin vähentämiseen: www.kuluttajaliitto.fi/havikkiviikko

PÄIVÄN KYSYMYS

Miksi mänty luopuu neulasistaan?

Muutama MT:n lukija on havainnut, että männyn neulasia on maassa enemmän kuin tavallisesti.

Onko mänty pudottanut tänä vuonna poikkeuksellisen paljon neulasia, Metsäntutkimuslaitoksen erikoistutkija Risto Jalkanen?

Kyllä, mänty on pudottanut tavallista enemmän neulasia kuluvan vuoden aikana.

Mistä ilmiö johtuu?

Kun vuosikertojen määrä on kasvanut suureksi, mänty pudottaa paljon kerralla. Viime vuosina neulasmäärät olivat kasvaneet liian suuriksi. Oli aika vähentää.

Tänä vuonna oli pitkä, kuiva ja lämmin loppukesä. Puiden oli poistettava vanhimmat neulaset. Ne eivät olleet enää taloudellisia männyn kannalta.

Maassa neulaskarike voi tuntua suurelta myös sen takia, että karisseet neulaset ovat lihonneet suuriksi hyvien kesien ansiosta. Lisäksi kasvaimet ovat olleet tavanomaista pidempiä, jolloin neulasia karisee paljon.

Kuinka suuren osan neulaskerrastaan mänty vaihtaa vuosittain?

Pitkällä aikavälillä mänty vaihtaa keskimäärin yhden vuosikerran vuodessa: oksan kärkeen tuleva vuosikerta korvaa vanhimman, oksan sisäosissa olevan.

Neulaspoistuma vaihtelee ympäristöolosuhteiden mukaan. Joinakin vuosina poistumaa ei ole lainkaan, toisina jopa yli kaksi vuosikertaa. Suurimmat poistumat pohjoisessa ovat olleet jopa 5–6 vuosikertaa – ja puut ovat säilyneet hengissä.

Tällä hetkellä neulasia on vain 2–2,5 neulasvuosikertaa, mutta puut eivät silti ole erityisen harsuja, päinvastoin. Uusimman kasvaimen neulaset ovat tavallista tiheämmässä.

Männyn neulanen elää tavallisesti 3–5 vuotta, Pohjois-Suomessa jopa 10 vuotta.

SUVI NIEMI

POLITIIKASTA LYHYESTI

Sailas perää sote-linjaa

Entinen valtiosihteeri **Raimo Sailas** perää hallituksen kunta- ja sosiaali- ja terveyspalveluuudistuksiin punaista lankaa. ”Käsikirjoitus puuttuu ja tavoite on epäselvä”, Sailas sanoo Etelä-Suomen Sanomissa.

Sailaksen mielestä ensin pitäisi selvittää terveyserojen syyt, uudistaa monikanavainen rahoitusjärjestelmä ja vasta sitten miettiä rakenteita. ”Olisi harkinnanarvoinen asia, että uudistus aloitettaisiin nollasta.”

Kuntaverojen korotusten kääntöpuoli on ostovoiman supistuminen ja vaikutus työllisyyteen, hän muistuttaa.

Salo jatkaa yt-neuvotteluja

Salon kaupunki jatkaa vielä yt-neuvotteluja esimieskunnan vähentämisestä. Tavoitteena on noin 1,5 miljoonan euron vuotuiset säästöt ja 35 esimiehen vähentäminen.

Yt-neuvottelut koskevat lähes 200 esimiestä. Neuvottelujen odotettiin päättyvän tiistaina, mutta niitä päätettiin jatkaa joulukuussa.

Salossa toteutettiin vuoden 2009 alussa kymmenen kunnan liitos.

Väätäinen verottaisi pääomatuloja

SDP:n kansanedustaja ja valtiovarainvaliokunnan jäsen **Tuula Väätäinen** tukee ajatusta pääomatulojen laajentamisesta kunnallisveron piiriin.

”Pääomatulojen verotusta kuntien hyväksi on pikaisesti alettava valmistella”, hän sanoo.

”Tasaveromuotoinen kunnallisvero lohkaisee eniten juuri pienituloisilta eikä osa suurituloisimmista maksa veroa lainkaan.”

Posti lakkoon Oulussa

Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU jätti tiistaina työtaisteluilmoituksen, jolla se ilmoitti töiden pysähtyvän kahden viikon kuluttua vuorokaudeksi Oulun postikeskuksessa. PAU vaatii työnantajaa hyväksymään henkilöstön sopeutuspaketin ja oikaisemaan sanomalehdenjakajien alipalkkauksen.

Vihreät nostaisivat metsähakkeen tukea

Vihreiden mielestä puuenergian käytön lisäämiseksi metsähakkeen tuotantotuen leikkuria pitäisi lieventää. Nyt ongelmallista on, että hakkeen tuki ei kasva, kun päästöoikeuden hinta on alle kymmenen euroa.

Metsähake pärjää paremmin hiiltä vastaan, jos haketuki kasvaa myös silloin, kun päästöoikeus laskee alle kymmenen euron, kuuluu vihreiden esitys. Esimerkiksi jos päästöoikeustonni maksaisi viisi euroa, olisi metsähakkeen tuotantotuki megawattituntia kohden 20 euroa nykyisen 13 euron sijasta.

Hakkeen tuotantotuen korotuksesta koituisi vuositasolla noin 8–15 miljoonan euron lisäkustannus.

Toimia kivihiiltä vastaan

Vihreä eduskuntaryhmä julkisti tiistaina kymmenen kohdan toimenpideohjelman, jonka avulla kiivihiilen käyttö laskisi pysyvästi.

Viimeviikkoinen uutinen herätti myös vihreät. Tammi–syyskuun aikana kivihiilen kulutus on kasvanut peräti puolella.

Kansanedustaja **Oras Tynkkynen** penäsi tiistaina nopeita toimia kivihiilen käytön nujertamiseksi.

Tynkkysen mielestä muuttuneessa markkinatilanteessa hallituksen piirissä pitäisi arvioida nykytilanne uudelleen – etenkin turpeelle ja maakaasulle vuonna 2015 voimaan tulevien veronkorotusten osalta.

Esimerkiksi verotuksen hienosäädöllä voitaisiin vahvistaa metsähakkeen sekä maakaasun kilpailukykyä sähkön ja lämmön yhteistuotannossa ilman, että energiaverotuksen kokonaisuus kiristyisi.

Voimalaitoksia pitäisi kannustaa siirtymään pois hiilen käytöstä. Kertaluontoisesti uusiin kattilainvestointitukiin vihreät varaisivat 80 miljoonaa euroa.

Pitkällä aikavälillä muun muassa EU-päästökauppaa pitäisi korjata, jotta markkinat suosisivat uusiutuvaa energiaa. Kivihiilen tuontitulleja pitäisi myös harkita ja EU-valtiontukisäännöksiä uusiutuvien osalta joustavoittaa ja puolestaan kivihiilen osalta kiristää.

Bioenergiateollisuus tukee

Bioenergia ry:n toimitusjohtaja **Jyrki Peisa** antoi vahvan tuen metsähakkeen tuotantotuen viilaukselle, jotta etenkin puusähkön kilpailukyky kohenisi. Hänen mielestään uusiutuvia energiamuotoja pitäisi suosia entisestään, jotta energiaomavaraisuus nousisi nykytasosta.

Peisa myönsi, että kivihiilen käytön suosion kasvu sähköntuotannossa on yllättänyt monet toimijat. Hän toivoi hallitukselta nopeita toimia tilanteen korjaamiseksi.

”Alkuvuoden metsähakkeen tuen leikkaus ja turveveron korotuksen osuivat huonoon hetkeen.”

Energiaveron korotuksia Peisa ei kannata. ”Omin kansallisin toimin puu ja turve pitäisi asettaa kivihiilen edelle.”

JANNE IMPIÖ

Traktorien ensirekisteröinnit

MT	Tammi–lokakuu 2013				Lokakuu 2013		
	Markkinaosuus %	Muutos [1], %-yks.	Kpl	Muutos[1], kpl	Markkina-osuus, %	Kpl	Muutos [1], kpl
Valtra	42,4	–2,5	932	–209	34,5	82	–19
John Deere	16,8	2,7	370	12	32,8	78	50
New Holland	12,6	1,1	276	–16	9,2	22	8
Massey-Ferguson	10,0	–2,8	219	–106	5,0	12	–10
CaseIH	5,6	0,1	124	–17	2,1	5	–4
Fendt	4,0	–0,4	87	–24	2,1	5	0
Deutz-Fahr	1,7	0,4	38	5	0,4	1	–1
Zetor	1,1	0,3	24	4	1,7	4	4
Muut	5,8	1,1	128	9	12,2	29	9
Yhteensä			**2 198**	**–342**		**238**	**37**
Alle 35 kW/1 800 kg [2]			3 069	934		312	32
Yhteensä, kaikki			**5 267**	**592**		**550**	**69**

[1] Verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. [2] Mönkijät ym.

John Deere kiihdytti traktorimyyntiä

John Deere pisti uuden vaihteen silmään traktorikaupassa. Hankkijan myymää merkkiä rekisteröitiin lokakuussa peräti 78 kappaletta. Markkinoita suvereenisti hallitseva Valtra pysyi vain täpärästi edellä lokakuun listalla.

Konekaupan johtaja **Risto Varis** Hankkijalta kertoo traktoritoimitusten kasautuneen vuoden lopulle. Kauppa on käynyt hyvin kesästä saakka. ”Myös marras-joulukuulle riittää toimituksia, mutta on epävarmaa, tulevatko ne rekisteriin tänä vuonna.”

Parissa kuukaudessa John Deeren markkinaosuus harppasi peräti viisi prosenttiyksikköä 18,9 prosenttiin. Variksen mukaan tilastossa oli loppukesällä jälkeenjääneisyyttä, joka on nyt korjaantunut.

Lokakuussa rekisteröitiin 238 maataloustraktoria, mikä on 37 enemmän kuin viime lokakuussa.

Rekisteröinnit kasvoivat toisen kuukauden peräkkäin. Nousu nojaa John Deereen, jota rekisteröitiin lokakuussa 50 enemmän kuin vuosi sitten.

Valtra ja Massey-Ferguson ovat menettäneet.

Tammi–lokakuussa rekisteröitiin 2 198 traktoria, mikä on 342 vähemmän kuin vuosi sitten.

VEIKKO NIITTYMAA

tele finland
Mitä sinulle kuuluu?

MITÄ SINULLE KUULUU?
Kerro se kuvin ja sanoin – ja säästä!

Todella edullinen!
Vedenkestävä älypuhelin
SONY XPERIA V
Puhelimen svh. 520 €
24 kk yht. alk. 264 €
Puhelin & liittymä alk. 11,00 €/KK 24 kk

Myyntimenestys!
NOKIA LUMIA 520
Puhelimen svh. 170 €
24 kk yht. alk. 153,60 €
Puhelin & liittymä alk. 6,40 €/KK 24 kk

Edullinen kosketusnäyttöpuhelin
SAMSUNG GALAXY TREND
Puhelimen svh. 199 €
24 kk yht. alk. 144 €
Puhelin & liittymä alk. 6,00 €/KK 24 kk

Puhelin & liittymä alk. 3,50 €/KK 24 kk

Kätevä simpukkapuhelin
SAMSUNG C3595*
Puhelimen svh. 89 €
24 kk yht. alk. 84 €

Maksuaikaa jopa 24 kk ilman korkoa ja laitteet ilman sim-lukitusta.
* Samsung C3595 2,50 €/kk ja Mini-liittymä 1 €/kk, 24 kk:n sopimuskausi puhelin 60 € ja liittymä 24 €. Normaalihintaiset kotimaan puhelut ja tekstarit 7 snt/min/kpl. Samsung C3595 svh. 89 €.

TOIMII SONERAN VERKOSSA
Löydät Tele Finlandin myyntipisteet valituista K-citymarketeista!
Katso lähin: tele.fi/myyntipisteet
Tutustu ja tilaa:
tele.fi
0800 144 844